

hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kéziratok vissza nem adtnak.

KIADÓHIVATAL:
ALEXI KÖNYVNYOMDÁJA, BRASSÓBAN
színház utca 95 sz. alatt,
hova az előfizetési pénzek s hirdetések bérmentesen küldendők.

BRASSÓ

helyi és külföldi hirdetések
Egész évre 7 frt., Félévre 3 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 80 kr.
Külföldre egész évre 20 Frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos garmond-sorért 4 kr. (1-10 sor helye 40 kr.) Minden egyes hirdetés bélyeg díja 30 kr., nagyobb és többszöri hirdetéseknek kedvezmény; nyílt-tér sora 10 kr., Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendők.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót és Schwarz; Haenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haenstein és Vogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Duke M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Herz I. és Vazina R. hirdetési irodájában

28. szám.

BRASSÓ, Szombat, márczius 7-én.

I-ső évfolyam 1885.

Brassó, 1885. márczius 6.

A román sajtó nagyobb része még mindig Hora és Kloska halálának százados évfordulójával foglalkozik s itt bőven kijut Román Miron érsek-metropolitának.

Román Miron főpap a szó nemesebb, jó hazafi a szó valódi értelmében.

Midőn a román népet egyes lelketlen izgatók a magyar állameszme elleni akcióra készítették, mikor a szegény nép már-már lépre ment volna, egyes fanatikus papok pedig befolyásukat szintén a mozgalmak növelésére fordították: mindannyiszor előállott az érsek, a metropolita s egy keresztényi szeretettel telt főpásztori körlevélben szólt papjaihoz s megkötötte ezek kezét.

A román sajtó s nép nagy része mindenkori reá támadt; árulónak, a románok ellenségének tüntették fel őt, ocsmány rágalmakkal és szidalmakkal illették.

De ő mindenkori szembeszállt a vad árral s elviselte a fejére szórt átkokat. S tényleg nincs is a románok között népszerűtlenebb ember, mint Román Miron, a hazafias, magyar szellemtől áthatott görög-keleti metropolita.

Hours és Kloska halálának századik évfordulóját nagy ünnepélyességekkel készültek megülni románjaink. A kormány elővigyázatból betiltotta ez ünnepélyeket. Jól tette. Eleget is szidták érte barbárnak a román lapok.

Eltiltva a nyilvános ünnepélyektől, a templomokba menekültek románjaink. De ekkor ismét előállott az érsek, körlevelet bocsátott ki papjaihoz s betiltotta a tartatni szándékolt gyász-isteniszteleteket.

E körlevél nagy forrongást idézett elő, s most nincs a románoknak nagyobb ellenségük, mint saját érseik. Legalább sokak előtt.

A román sajtó ismét nekitámadt a főpapnak, sőt egyik lap annyira megy, hogy méltónak sem tartja vele vitába bocsátkozni, szóba állani.

Hisz, ha élne Hora és Kloska — úgy mond — nem érdemesitenék őt (már t. i. az érseket) annyira, hogy e nagy férfiak (!) saruit leoldja!! . . .

No, de ez már kissé messze megy. Azonban mindezt el lehetett készílni a főpap, tudhatta ezt. S hogy tudta, bizonyítja körlevelének bevezetése:

„Nemzeti egyházunk létérdekei, melyeknek védelmében magamat kiteszem és az engem mindenkor felbátorító meggyőződéseim erejével s Isten segédelmével magamat ezentul is teljes elszántsággal kiteendem, nem gondolva a kellemetlenségekkel, vagy éppen üldözésekkel, melyekkel végzettszerű viszonyainkban manapság egyik vagy másik részről találkozhatom, — felmenthetlen kötelességemmé teszik ezuttal arra figyelmeztetni esperesi hivatalainkat és általuk összes papságunkat: hogy nem szabad nemzeti és vallási kegyeletünk oltárának — a templomnak — szentségét sérteni, politikai küzdelmek színhelyévé téve azt; és ez még akkor sem szabad, ha nézetünk az volna is, hogy az ily természetű cselekményekben egyébként a legjobb irányt követjük.“

El van készülve az üldöztetésre, de azért nem hátrál kötelessége elől.

Ez hazafiasság! — az üldöztetés hazafiatlanság!

A metropolita is román, de alkalmazkodik a viszonyokhoz. Ő tudja, látja, hogy a magyar nemzet nem zsarnokoskodik a nemzetiségek felett, hanem sértetlen hagyja jogaikat, a míg tulkapások nem merülnek fel. De tudja azt is, hogy légvár a Carpatinak azon téképe, mely most a román iskolákban használatban van, melyben a román birodalom a Tiszáig terjed, azontul pedig Ausztria kezdődik.

Szegény Magyarországnak nyoma sincs azon a térképen. Ha mind ilyen taneszközei vannak a román iskoláknak, mint e térkép, gratulálunk az alapos készütséghez és oktatáshoz.

S mit tesz az érsek, ha ily áramlat ellen küzd? Szolgál saját népének, ki akarja vezetni azon sötét falak közül, melyekben őket visszatartani sokaknak érdekében van.

Ez pedig elismerést érdemel — s nem gáncsol!

S a román sajtó is hasznosabbat cselekednék, ha nem úzná oly mesterileg amugy is nagyon kevés jelesének gyalázását s nem töltene meg hasábjait az örökös magyarfalással, hanem terjesztené a művelődést közönsége körében, hogy a sötétségben tévelygő hiveiket mielőbb a nap fényére kihozzák.

feküdt előtte. Élete csak ütenyszerű lélegzetvételben s tagjai ideges mozgatózásában nyilvánult.

Elgondolt ezelőtt 5 évre, mikor elbucsuztak egymástól: mennyire másként nézett ki! Hogy beszélt jövőről, előhaladásról, s mint kacagtak föl azon mondasára, hogy »rossz jel ősszel pályát, életet kezdeni«, mikor a városliget annyiszor bebarangolt fasorai közt együttlétük utolsó napján sétálgattak.

Akkor is ősz volt. A fák már jórészt hullatták leveleiket, a fű fölvette már kopott köntösét, a csengettyűke szégyenkezve mutatá elkésett virágát; egy-egy elmaradt fecske röpkedett fejük fölött, keresve társainak fölvetett útját. De ők ezt mind nem látták, hisz válniuk kelle s ép oly fontos okból, életpályát választani. A jövő tervei foglalták el őket teljesen, minden közönbös volt ezen kívül. . . .

Gondolataiból barátja tompa köhögése zavarta ki, mi halálhörgésként hangzott neki, úgy hogy ijedten rezzent föl a szóke Gyula s kérdé:

— Beteg vagy talán, Kálmán?

— Már nem! — sohajtá inkább, mint mondá a kérdező.

— De hát mi lett? szólj! Hisz nem így reméletek viszontlátni. Utolsó leveled boldogságról s velem közlendő újságról tesz említést. Mi bajod? mert hogy történt valami, azt látom, ha csak reád nézek is.

— Halljad hát, és ítéld magad! . . .

Belföld.

Tisza jubileuma. A belügyminiszter jubileumára vonatkozólag pótlólag megjegyezzük, hogy a predeáli magyar hivatalnokok is küldöttek üdvözlő sürgönyt, mely így hangzik: Nagyméltóságú Tisza Kálmán belügyminiszter urnak Budapesten. — Mély hódolattal, hazafiúi szívünk érzelméből hozzuk üdvökvánatainkat Nagyméltóságodnak a mai napon. A predeáli magyar tisztikar nevében: Bartók Sándor szolgabíró, Virág József vámszedő, Báncs Emil postafőnök.

A horvát képviselők Vukotinovic Lajos elnöke alatt szintén tanácskoztak a fölött, hogy minő módon adjanak kifejezést Tisza miniszterelnök iránti tiszteletüknek, s azon egyhangú megállapodás történt, hogy őszkor a miniszterelnök jubileumán kiváló részt fognak venni. A tisztelegés által általában az intranzigens elemekkel szemben tüntetőleg kívánják Magyarországhoz való ragaszkodásokat kifejezni.

A hirlapi hirdetések illetékmentesítése tárgyában tett fölterjesztést a budapesti keresk. és iparkamara a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez. A kamara fölterjesztésében igen helyesen indokolja a hirlapi hirdetések bélyegmentességének szükségét s kiemeli azon nagy fontosságot, melylyel a hirdetési ügy, annak mai állapotában, a kereskedelemre és iparra nézve általában; nem kevésbé pedig a közművelődés szempontjából fontos feladatot teljesítő hirlapokra nézve bír. Reméljük, hogy a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium a kielégítőleg indokolt fölterjesztést annál is inkább kedvezőleg fogja elintézni, mivel Ausztriában a hirlapi hirdetések már nincsenek bélyegilletéknek alávetve, s az itt e czímen befolyt államjövödelmek sincsenek arányban azon hátránnyal, mely ez által a kereskedelemre és iparra hárul.

Zavargások Horvátországban. A határvidéki Banjiban, mint Zágrábból jelentik, 3-án nagymérvű munkászavargás volt. A rendőrség fegyverrel használta, számos munkás megsebesült és 14 elfogatott. A zavargás részleteiről eddigelé bővebb tudósítások nincsenek.

Országgyűlés.

A képviselőház 3-án befejezte a felsőház szervezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását, felszólalás csak két szakasznál történt. A 22. §. után Lázár Ádám egy új szakasz fölvetését hozta javaslatba, a melyben kimondatnék, hogy a felsőház csak akkor és ott tarthat ülést, a mikor és a hol a képviselőház ülés. De Láng előadó utalva az 1848-ki törvény

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Hulló levelek.

Lészay Andortól.

— Isten hozott, Gyulám! Eljöttél hát mégis? Már azt hittem, nem látalak többé, s pedig fájt volna búcsu nélkül itt hagynom téged, ki egyedül voltál igaz hozzám s kit ismerni tanultalak. . . . Köszönöm jószágod! . . . Foglalj helyet, csevegjünk kissé, hisz annyi mondanivalóm van s időm, érzem, rövid! — így szólt a szobába belépő, körülbelül 25 éves, kellemes arcú, ártatlan fiatal tekintetű ifjuhoz barátja, ki ágyban feküdt.

Szintén fiatal, 26 éves ifju. Arcza, bár a szenvedés s ezzel járó betegség erős barázdákat vont domboru homlokára, most is szép, nemes; szabályos orr és száj, fölötte rendes növésű barna, finom bajusz, ugyanoly színű körszakáll és haj; szép, nagy, barna szemek, melyek azonban most fátyolozottak, s barátja életvidor arczát vizsgálva, valami méla bizonytalansággal fordulnak, mintegy a kebléből feltörő néma sóhaj kísérendők.

Barátja hosszasan nézte ez arcot, mely az együtt töltött tanulói éveken át örökké mosolygó, a komoly tanulmányok között kimért és higgadt s utolsó elválásuk alkalmával annyi remény s életkedvtől sugárzott, s most . . . most mint egy érzéketlen szobor

. . . Mikor töled elválva, ide jövék, tele reménnyel és életkedvvel, azon elhatározással léptem pályám kezdetére, hogy annyi csalódás után nem nagyon fogok barátkozni senkivel, s bár egészen vissza nem vonulok, a társaságot keresni nem fogom.

Az első négy év, eltekintve egyetlen nővérem halálától, jól-rosszul, a bürokrácia ugynevezett számárlépcsőjének megmászásával eltelt.

Most a nyáron mult egy éve N. grófnak bonyolult vagyoni viszonyai rendezése s egy ezzel összefüggő dehonestáló per került kezembe.

En, becsületességem érzetétől indítatva, magamhoz kerettem N. grófot, s rábeszélésem folytán sikerült tőle némi koncessziókat nyerve, ügyét olyan irányba terelni, hogy azt minden fórumon megnyerte, mi által vagyonát s mi a fő: becsületét mentem meg.

A gróf, mint osztálya mintaképe, irányomban leereszkedő s barátságos volt, de mint szigorú arisztokrata, azt hívé, hogy nagy előzékenységet tanusít velem szemben, ha meglátogatására hiv meg. En — hisz ismered elveimet — tisztelem ugyan osztályotokat, miután magam is félig hozzátok tartozom, s körötökben többször megfordulva, kellő rutinirtságom is megvan, de elveim folytán nem szívesen forogtam társadmunk ezen első osztályában. Ezért egy darabig vonakodtam a grófnak engedni; de miután többszöri felszólítását mellőznöm udvariatlanság lett volna,

idevágó intézkedésére, az indítványozott új szakasz, mint fölösleges, mellőztetett.

A 16. §. — mely azt tartalmazta, hogy a főrendiház első alakulásakor a kinevezéseknél figyelem fordítandó azokra, kik az új törvény által eddigi jogukat elvesztik — Gergelyi Tivadar indítványára s a miniszterelnök hozzájárulásával kihagyatott. Érdekes incidensre nyújtott alkalmat Csanády Sándor felszólalása, aki szintén a kihagyás mellett kívánt nyilatkozni, de sokáig nem birt szóhoz jutni, mert amint beszéde elején kiejtette Tisza Kálmán nevét, a kormánypárt zajos éljenzésben tört ki, és ez vagy ötször ismétlődött, míg végre az elnök közbeszólt és kérte a házat, hogy hallgassa meg Csanádyt.

A legközelebbi ülések napirendjének megállapítása után az ülés 1/4 12 órakor véget ért.

A képviselőház 4-én harmadszori felolvasásban végleg megszavazta a felsőház szervezéséről szóló törvényjavaslatot. Azután Madarász József intézett interpellációt a közoktatásügyi miniszterhez az arad-megyei tanfelügyelő kinevezése tárgyában.

Külföld.

Az új észak-amerikai kormány. A »Times«-nek Philadelphiából távirják, hogy Cleveland, az Egyesült-Államok új elnöke, a következőleg alakította meg kabinetjét: külügy: Bayard, pénzügy: Manning, belügy: Lannar, tengerészet: Whitney, hadügy: Endicott, postaügy: Villas, igazságügy: Garland. A kabinet tagjai Cleveland elnöknek az ezüstpénzveretés megszüntetésére vonatkozó indítványát melegen pártolni fogják.

Németország a favámok ellen. A faipar és fakereskedés érdekeltei tartottak a napokban értekezletet Berlinben s azon határozatot hozták, hogy feliratot intéznek a kormányhoz, melyben kifejtik, hogy a favám-törvényjavaslat tüzetes megvizsgálása után azon meggyőződésre jutottak, miszerint a javaslat elfogadása által Németország faipara és fakereskedése alapján meggingattatik; ezért annak elejtését kéri.

Angol-orosz háború kilátásban. Az angol felsőház 8-ki ülésén Granville lord közölte, hogy Lumsden legutóbb érkezett jelentései szerint, az orosz előőrsek megszállták a Zulfikar-szorost és Sariyazit; egyik előőrsek Yulatamban állomásoz. Glikhanoff ezredes valószínűleg Sariyaziba vonult vissza. Az orosz kormány komolyan és sürgőleg felszólított, hogy határozottan utasítsa parancsnokait, álljanak el a további előnyomulástól, mi összeütközésre vezethetne az afgán és orosz előőrsek között. Az orosz kormány febr. 24-ki válaszában visszautasította Angolország azon felszólítását, hogy Sariyaziból és a Zulfikar szorostól vonja vissza csapatait, de határozottan kijelenté, hogy a tisztok utasítást kaptak, hogy gondosan kerüljenek minden összeütközést az afgánokkal. Bonyodalomtól csak azon esetben lehet tartani, ha az afgánok megtámadnák az orosz előőrseket. Lumsden, ki az összeütközések megakadályozására törekszik, azt javasolta az afgánoknak, hogy maradjanak meg állásaikban. Az angol kormány helyeselte ezt a tanácsot, s utasítá Lumsdent, hogy igyekezzék rávenni az afgánokat, hogy jelenlegi állásaikban tul ne nyomuljanak elő. Oroszországgal folyamatban vannak tárgya-

lások. Azt megmondani, hol az igazi határ, lehetetlen. — Ellenborough azt kérde, hogy úgy értelmezze-e a ház e nyilatkozatokat, hogy az oroszoknak Herat felé való előnyomulásáról van szó? — Kimberley azt válaszolta, hogy elég a térképre egy tekintetet vetni, hogy az ember meggyőződjék róla, hogy az oroszoknak Herat felé való jelentékeny előnyomulása forog szóban. Lothian kérde, azt kell-e hinnie a háznak, hogy egy orosz-angol háború kérdése az afgán és orosz előőrsek közt történhető összeütközés esélyeitől függ. Granville kéri, hogy e kérdést illetőleg interpelláció jelentessék be.

Vidéki élet.

Hétfalu, 1885. márczius 4-én.

Hétfalusi események.*)

Hétfalu nevezetessé kezd válni a bűntények elkövetése terén, s a lapok hasábjain mindezekről mit sem lehet hallani, miért is szerény magam, egy néhány már megtörtént eseményre akarom a közönség figyelmét felhívni. Négyfalu, de különösen Hosszufalu serdülő ifjúságának estéknénti garázdálkodása már oly fokra emelkedett, hogy ma holnap nem érzi magát az ember biztonságban saját házában sem, s így még kevésbé az utcán. Az ifjak pisztoly, revolver és karókkal felfegyverkezve csoportosan barangolnak egyik faluból a másikba, s az utcákban találkozók utasokat személyválogatás nélkül megtámadják s jól elverik; a gazda emberek barmait ezek hire s tudta nélkül kivezetik, ablakait beverik, kapuit, kerítéseit megrongálják, idegen falusi ifjakat agyba-főbe vernek, lelőnek minden ok nélkül, úgy annyira, hogy jelenleg is többen ágyaikhoz szegezve, élet- és halál között küzdenek e miatt. És mindezeket, mind az egyes falusi előjáróságok, mind a felsőbb hatóságok és arra hivatott személy és vagyon biztonságra felügyelő egyének behunytt szemmel nézik, holott a közönség azt várná, hogy a főbbek szigorú megbüntetése által rettentsék vissza az ifjúságot ezen barbár szokásaitól.

Alig egy-két héttel ezelőtt ismét egy oly különös történet adta elő magát, melyhez hasonlót nem mindennap, vagy talán sohasem hallott a világ (!) mely annál meglepőbb, hogy éppen a miveltség alacsony fokán álló, egyszerű falusi csángó emberek által követett el, kikről a világ eddig azt gyaníhatta, hogy semmi ilyenmű bűntények elkövetésére nem képesek.

Ugyanis Türkös és Bácsfaluból 3—4 ember, kik vagyonukat elpusztították, babonás szokásaikon és holmi dologkerülő, csalogó jóvendőlésen elindulva, már évek óta keresték a föld alá rejtett pénzeket, s miután Dárius szelleme nem szállotta meg őket, arra a rossz gondolatra jöttek, jó volna álnéven más vagyonos falusi gazdák birtokára, valamelyik társulatnál pénzkölcsönt felvenni. Gondolatainak engedve, meg is tettek oly formán, hogy csángó ruhába felöltöztetett vagyontalan embereket béreltek fel tanukul s elmentek az Albina társulathoz Brassóba s mindenik álnevet adva magának, jómódu gazda emberek birtokveire felvettek 300 frtot s egymás között elosztották. Azonban egy hét elteltével, a tanukul használt egyének ajánlván is-

*) Vettük ezen levelet egyik hétfalusi megbízható egyéniségtől s közöljük azt, habár még nem volt alkalmunk a tény valóságáról meggyőződést szerezni. — Ha ez azonban való, úgy szomorú állapotok lehetnek Hétfaluban, melyekre felhívni az illetékes hatóságok figyelmét, kötelességünk. (Szerk.)

merőseiknek is a pénzhez jutás ezen könnyű módját, csakhamar nyilvánosságra került, s Türkös községének most, ez egy alkalommal figyelmes bírása, a tetteseket kézre kerítette, s azonnal jelentést tett nevezett társulat megbízottjának, Sorescu ügyvédnek, a ki rögtön a helyszínén is termett. Embereink csekély vallatás után beismerték gaztettüket. Miután a társulat kövételését megtérítették, szabad lábra helyezték, míg az eset fátoly alá rejtetett, mintha mi sem történt volna; holott nézetem, szerint ez egy olyan bűntény, melyről, ha nevezett Albina társulat nem is tesz jelentést e felsőbb hatóságnál, a türkös előjáróságnak kötelessége volna törvény elé vinni s a tetteseket megbüntetettetni; mert a közönség ezt várja, s úgy látja az ilyenféle csalóknak útját vágatni.

Ernö.

Hosszufalu, 1885. márczius 5.

Nem csoda, ha Hétfalu lakói megragadnak minden alkalmat, hogy a reájuk tukmált jobbágyság békóiból menekülhessenek s törvényes uton ősi vagyonuk és jogaik birtokába juthassanak. Nagy köszönettel tartoznak, a brassói magyar népgyűlésnek, mely a Kolozsvárra menendő küldöttség egyik tagjául Gödri János ügyvéd urat, mint a csángó nép szülöttjét választá, ki igen jól ismeri e nép siralmát, helyzetét s azt a sok mindenféle akadályt és hálót, melyek a magyar nemzeti élet kifejlődése útjában állanak. Oly bajok ezek, melyeket csak a kormány enyészthet el s akkor tevékenyek leendnek a most idegen pressio alatt álló kerekék is. Tegnap örömeiket fejezték ki a hétfalusi erdőbizottság tagjai Gödri János ügyvéd ur házában, hogy készen nyilatkozott a választást elfogadni és e nép jogos ohajtásait tolmácsolni ott, honnan méltó joggal várható a jó tanács és erkölcsi támogatás. Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület eszméjével hamar megbarátkoztak főképp azon intelligens hazafiak, kik nagy hévvel egy év előtt Hosszufaluban közművelődési együletet alakítottak, de fájdalom, halva született gyermek maradt, s bár az új kocsinak minden szege helyén volt: egyetlen egyszer sem adott életjelt magáról. S mi volt oka ennek? a közöny s meghunyászkodás, a mi beszterczanaszói gyümölcsöt fog érlelni. Azonban változnak az idők és a nézetek is; ha megalakul a brassói egyesület, bizton hiszszük, mozogni fog a hétfalusi egyület is.

Reményi.

Egyletek.

Dalestély. A »brassai magyar dalegyet« idei első rendes zártkörű tánczezel kapcsolatos hangversenyét Frank Lipót karnagy vezetése alatt f. márczius hó 7 én tartja. Belépti jegy nem tagok részére: személyjegy 1 frt., családijegy 2 frt. 50 kr., melyek a meghívó előmutatása mellett kaphatók: Polyovics és László testvérek kereskedőknél s Schröder Henrik egyt. pénztárnoknál. Az előadás kezdete pontban esteli 8 órakor. Műsor: 1. Nyitány Semiramis, előadja a zenekar; 2. Csata dal Petőfitől — előadja a dalegyet. 3. A hársfa magyar szövege Rápoli Károlytól — előadja a dalegyet; 4. A törpék álmódala — magyar szövege Baráczy Sándortól — előadja a női kar. 5. Részlet Don Juanból és Bűvös vadászból — előadják hegedűn, violán, gordonkán, fuvolán és zongorán műkedvelők. 6. Dalsokor — előadja a dalegyet. 7. Suhog a szél — Komócsy Józseftől, előadja a vegyes kar. 8. Dichter und Bauer — előadja a zenekar. 9. A táncz — kivilágos kiviradtig.

A művész géniusa.

(Vége.)

— Leánya kezét, signor Colantonio!

Colantonio kacajjal válaszolt, mely megreszketetté az állvány vásznát.

— Ha olyan festő leszesz, mint én vagyok, neked adom Fortát, — mondá végre, még mindig kacagva.

— Forta sápadtan, megszeppenülve sűtő le szemeit.

— Mennyi időt enged addig? — kérde bátran Antonio.

— Öt évet!

Antonio ünnepélyesen felelé:

— Egy madonna sem legyen oly szép, mint az ön Fortája, ha öt év múlva nem mint festő térek vissza!

... Bologna falain akkor Lippo Madonnái mosolyogtak a vándorra. Antonio, ki vésőjével s kalapácsával, Fortát szívében hordva, folytatta vándorlását, gondolatokba mélyedve bámulta a képeket, melyek »delle Madonne« melléknévet vtvak ki Lipponak. — Fájt szívének, hogy Lippo madonnái nem hordják Forta vonásait.

Antonio Bolognában kezdett festeni tanulni s a velencei Vivarini testvérek, a fényes tündéri velen-

cei színezet alkotói, tökéletesítették e művészetben. Florenczi mesterek voltak tanítói, s Lippo madonnái helyett most Antonio, Il Zingaro madonnái birtak leírhatlan bűbajos ábrázattal, és csak ő maga tudta, hogy azok a szép Forta vonásai.

Ez öt év alatt Colantonio még mogorvább és sápadtabb lett, Forta pedig hallgatott és türt, de az ő szeme is egyre halványabb, homályosabb kifejezést öltött.

Mielőtt azonban hervadásnak indult volna a rózsza, Antonio megjelent Colantonionál s egy Madonnát tett állványára.

— Hisz ez az én Fortám, és ön...

— Veje vagyok, Solario Antonio, Il Zingaro! — így hangzott a gyorsan váltott párbeszéd.

Forta nemsokára a boldog Solario nejjé lön, s Solario teljesíté fogadalmát.

Nápolyban most is látható még egy magas, szép festmény: az ég királynője, trónon ülve, Forta vonásaival, szentektől körülvéve; előtte térdel Il Zingaro, kinek vándorutját s bolyongását bevégezé Forta; Il Zingaro mellett az igen rut, igen vén Colantonio, ki oly sokáig várta a műlakatosból festővé lett ifjút, Solario Antoniot.

V...y Árpád.

elhatároztam a meghívásnak engedni s végre megígérem, hogy meglátogatom.

Eddig mi különös sincs történetemben; de itt kezdődik szenvedésem, s ettől fogva elveim földadásáért keservesen lakoltam. . . .

Itt megint utólré köhögése, s csak nehezen küzdve azt le, folytatá elbeszélését:

... Végre tehát egy szombati napon megjelentem N. grófnál, ki igen szívesen fogadott s minden tiltakozásom daczára ebédre marasztott. Az idő ebédig politika, gazdaság, városi pletyka s efélékkel valóban hamar eltelt. Ekkor az inas ebédre hívott s én a gróffal, szivarunkat letéve, a fényüzéstelen, de azért kifogástalanul terített asztalhoz mentem, hol a gróf leányának: Ida grófnőnek bemutatott. Ez barát-ágos mosolylyal adta tudtomra, hogy hirem után mint szigorú bírót ismer, de reméli, hogy itt levetem hivatali tógámat, s miután kellemes társalgó létemről is van tudomása, kért, hogy igérném meg, mikép ma nem politizálok atyjával.

Életemben sok szép nőt láttam, s nem mondhatom, hogy Ida grófnő a legszebb volt köztük, de engem e nő arezának valami különös bűbája annyira lekötött, hogy önkénytelen bámulatomból csak dallamos hangja vert fel, nevetve figyelmeztetvén, hogy nagyon szórakozott vagyok.

(Vége következik.)

Az iparos ifjuság önművelődésének szükségessége és annak eszközei.

— Felolvasta az iparos ifjak egyletében Spaller József r. k. főlelmi tanító. —

Jelige: Önsorsunkról magunk rendelkezünk s ha kockára tesszük azt, önmagunk valljuk kárát. (Deák F.)

Nagy örömemre szolgál igen t. ifju polgártársaim, hogy Önöket itt: az önművelődésnek szentelt e helyiségben láthatom s hogy Önöknek jelen értekezésem címéről egyet s más elmondhatok.

Önművelődés! Ki ne látná be annak szükségességét ma napság a magyar iparos ifjuságra nézve, midőn a külföld művelt iparos osztálya által podukált s a fejlettség igen magas fokához ért ipari termékek hazánkban is hovatovább nagyobb elterjedésnek örvenednek.

A külföldi ipar e magas fejlettségével szemben a magyar iparosnak csupán kézügyessége ma már többé sikerre nem vezethet. Számító észszel: szóval az ipar jelenlegi fejlettségéhez mért műveltséggel kell birnia, ha exisztenciáját továbbra is biztosítani akarja, ha védgátat ohajt emelni ama ár ellen, mely hazánk iparát a nyugat országai felől egyre jobban fenyegeti.

Nem tudom elég sokszor ismételni igen t. ifju polgártársaim, hogy a magyar iparosnak e veszéllyel szemben többé tétlenségben vesztegelnie nem szabad. A desperáció, mely a magyar ipar jelenlegi pangása következtében a magyar iparos osztályban oly annyira lábra kapott s mely a keblekből még egy szebb jövődönnek reményét is kioltja; bűnös lelki állapot, mely ha továbbra is tétlenségre kárhoztatja a magyar iparost: menten el kell vesznie.

Amde kérhetné tőlem Önök közül valaki, hogy hát tulajdonképen miben áll a műveltségnek ama foka, melyre a magyar iparosnak el kell jutnia, ha további lételet, főnmaradását biztosítani akarja?

Erre nézve első és legfontosabb kellék az, hogy ne legyen Magyarhonnak egyetlen egy iparos ifja se, ki az olvasás, írás és számolás mesterségében kellő jártassággal ne bírna.

Nagy tévedés lenne azonban, ha valaki azt hinné Önök közül, hogy az imént jelzett alapismeretek, oly terjedelemben, mint azt a nép- és ipariskolák nyújtják, reá nézve a megállapodásnak, a haladásnak netovábbját képeznék. Azoknak tudása csak a kulcsot adja a leendő iparos kezébe, melyet, ha okosan föl tud használni, oly ismeretek előtt nyithat kaput, melyeket nemcsak foglalkozásában értékesíthet megbecsülhetetlen haszonnal, de melyek az ember végeztélja öntökeletesedés szempontjából is föltétlenül szükségesek, ha e névre: ember — méltókká ohajtják tenni magukat.

Itt tehát újra arra pontra jutottam, melyen az önművelődés szükségét kell hangsúlyoznom. Nevezetesen önművelődésük első sorban is irányuljon arra, hogy az olvasásban minél nagyobb jártasságra, készségre jussanak. Ez fogja lehetővé tenni az olvasottak szellemébe való behatolást, illetőleg azoknak minden ízében való átértését. Ennek pedig legközvetlenebb eredménye a lélek és a szív nemesedése leendő. A nemesült lélek meg lelket önt az anyagba, mely az Önök kezeiben földolgozásra vár.

Eme állításom igazságát csak a lelkileg teljesen vakok nem látják be. Vagy kérdem: nem hordja-e magán a szellemi élet fejletlenségének a bélyegét ama iparczikk, mely egy szellemi kiskorúságban, hogy ne mondjam lelki butaságban sinylő iparos által állítatik elő? . . . Mig a szellemi életnek magasabb fejlettsége nem tükröződik-e vissza hűen az anyagon is? . .

Az olvasás folytonos gyakorlása mellett azonban nem szabad megfeledkeznünk az írás és számolás szakadatlan gyakorlásáról sem. Hány ifju ember van olyan, a ki az iskolában az írás mesterségét elsajátította, de a ki vétkes hanyagsága következtében ma már nevét is alig képes leírni! . . . Az ilyet valóban kár volt e szép mesterségre megtanítani! — Az iparosnak üzleti összeköttetései, üzleti háztartása mind-mind hangosan követelik az írás- és számolásban való minél nagyobb jártasságát, készségét. S jaj annak! a ki valahányszor az üzleti élet-tőle ilyenmü képességeket követel, gondolkozó főért a szomszédba szaladni kényszerül. Igaz ugyan, hogy ilyenkor a szomszéd uram jó ember, csak hogy fájdalom! de nemsokára így kell felkiáltanunk: adtál uram esőt, de nincs köszönet benne!

Az említettem három alapismeretben való folytonos önművelődés az igen t. ifju polgártársaim, melyet elégszer ismételni, eléggé szívükbe vélni nem tudhatok. És én azt Önöktől annál nagyobb joggal elvárhatom, minél inkább meg vagyok győződve arról, hogy ilyenmü törekvéseikben a jobbak támogatására minden időben bizton számíthatnak. Az egyleti élet, mely Önöket egybefűzi s mely tudtom szerint egyik magaslatos céljául tekinti az önművelődést is oly kezdet, melyen

belül önművelődésük mikénti teljesítésére mindazoktól, kik e tekintetben utmutatást adni képesek, igen sok szépet és hasznost tanulhatnak. Csak arra kérem ölel-jék át ez eszmét: önművelődés-határtalan lelkesedéssel. A szellemi életnek munkásaiban: tanárok- és tanítókban szintén meg lesz a lelkesedés Önök ilyenmü vágyainak irányt, műveltségért szomjuhozó lelküknek pedig valahányszor Önök arra az alkalmat megadják — egészséges, hivatásukhoz mért szellemi táplálékot nyújtani.

Ezekben kívántam jelezni igen t. ifju polgártársaim a műveltségnek ama fokát, melyre Önöknek el kell jutniok és pedig haladéktalanul, ha a magyar társadalom igen jelentékeny részénél bizalmat vesztett magyar ipart pangásából kiemelni s így a külföldről importált ipari termékekkel a versenyt kiállani: mi több, ha azokat hazánkban idővel száműzni ohajtják. Értelmünk nemesedésével nemesedni fog izlésünk s csak izlés, csínosság tekintetében kell a magyar ipart a külföldivel egy színvonalra emelnünk s ha ez sikerült akkor majd a külföldi ipar, melynek tartóssága iránt a magyar társadalom bizalma már is nagy mértékben meg van ingatva, de mely tartósság a magyar iparnak — hála Istennek! — egyik igen fényes tulajdonsága — önmagától visszatérő ősi honába, ám folytassa ott továbbra is szemfényvesztő szerepét.

Nem mondom igen t. polgártársaim, hogy az ipar jelenlegi pangása teljesen a magyar iparos osztály gondatlanságának a következménye, mert hisz van biz abban más tényezőknek is bőven része, annyit azonban ismételten állítok, hogy, ha a magyar iparos osztály megteszi önművelődését illetőleg a maga kötelességét: a magyar társadalom támogatása elmaradhatatlan. —

Végül még csak arra kérem: ne hullassanak folyton könyveket a magyar ipar szép multja és sívár jelene fölött. A reménytelenség lelket öl, munkára kedvetlenít, időt rabol. Meg aztán attól is tartanunk lehet, hogy az unokák s hangos panaszaik fölbresztik örök álmaikból az őseket s ezek ily szármalmas arcot vetnek reánk, éhhetetlen unokákra, hogy tüstént föld alá kellene sülyednünk. Tehát a jelszó az legyen: önművelődés!

Helyi és vidéki hírek.

Szinészet. Polgár Károly szinigazgató felkért annak közlésére, hogy tekintettel a bérletgyűjtésnél mutatkozott pártolásihiányra, Brassóba jövetelét más alkalomra halasztotta, a midőn a hangulat is jobb lesz. — Kéri a t. közönséget, ezt tudomásul venni s őt jóindulatában megtartani.

Menetrend-változás. A magyar államvasutak Budapest-Predeal vonalán július 1-től kezdve egész új menetrend lép életbe. A változások következők: a 204. számú szem.-vonat — mely most reg. 9:20 órákor érkezik ide — ezután 7:14 órákor este fog érkezni; a 203. számú szv. — most este 6:30 órákor indul — ezután reggel 6:20 órákor fog indulni; a 202. számú gyorsv. — most d. u. 3:15 órákor érkezik — ezután regg. 5:30 órákor fog érkezni s a 201. számú gyorsv. — most 2:16 órákor d. u. indul — ezután este 10:50 órákor fog indulni. — Mint hírlík, júl. 1-től kezdve e vonalon hetenként kétszer villámvonat is fog közlekedni. — Ezen menetrend — változtatással kapcsolatban a helybeli postahivatalnál éjjeli szolgálat fog berendeztetni.

Öngyilkosságok virágnak nálunk is. — Szt.-Péter községében egy százsz földmives felakasztotta magát. — Hasonlóképen Reinisch Frigyes a helyi pályaudvaron alkalmazásban volt pályőr föbe lőtte magát. Az öngyilkosságok oka ismeretlen.

Rablógyilkosság. Sepsiszentgyörgyi levelezőnk írja: A szerdán megtartott marhavására egy hidvégi parasztgazda is feljött, hogy tavaszi munkájához marhákat vásároljon, készpénze 280 ft volt, mit a vásáros atyafiak közül többen láttak is. Hogy, hogy nem került az ember a Szentgyörgyről Szemerjára vezető »Ipacs« nevű völgybe, azt a vizsgálat feladata lesz kideríteni, elég az hozzá, csütörtökön reggel ott találták agyonütve, pénzéből kirabolva. A szerencsétlen övegye s négy kis árvája viratja. — Ohajtanók, ha hatóságunk már egyszer valamely vizsgálatnál kellő erélyt s némi tapintatot mutatna, mert e tekintetben eddigelé csak — nem mondjuk, rosszakaratu — tehetlenséget mutatott; pedig már két ízben lett rámutatva az előfordult eseteknél a keresendő nyomokra, de mindannyiszor negligálta a kutatást tovább folytatni s jónak látta a dolgot csak konstatálni. Így aztán nem is csoda, ha az ily esetek mihamarább napirenden lesznek. —f.—

Széchenyi gr. miniszter 3-án Bácsba érkezett s a nap folyamán a Bácsban tartózkodó főherczegek által fogadtatott, kiket a miniszter ez alkalommal meghívott, hogy a budapesti országos kiállítás ünnepélyes megnyitását jelenjenek meg. A főherczegek egytől-egyig megígérték, hogy a kiállítást meglátogatják s ha esetleg akadályozva lennének is a megnyitáson jelen lenni, a nyár folyamán mindenesetre hosszabb ideig Budapesten időznek.

120,000 forint. Hg. Esterházy Pál főispántól, ki Budapestről Győrbe utazott, távirat érkezett hétfőn a fővárosi rendőrséghez, melyben azt tudatja, hogy 120,000 ftlral terhelt tárczáját a vasuti kocsiában felejté, sőt meglehet, hogy azt tőle ellopták. Kevés idővel a távirat megérkezte után elhozták a rendőrséghez — a tárczát a pénzzel. Egy vasuti munkás találta meg a tárczát a Győrből Budapestre visszaérkezett vasuti kocsiában.

Tűz áldozatai. Csik-Kozmáson nagy baleset érte a hajdan előkelő Potyó-családot. Mult hó 28-án csikkozmasi Potyó Sándor, ennek neje, leánya, öcsese Eduárd és édes anyja, 8 órákor vacsoráltak, s azután együtt théáztak. Mintegy félóra múlva mindnyájan nyugalomra mentek és pedig a két utóbbi külön szobába. Tizenegy órákor Potyó Sándorné a szomszéd-szobából kiáltozást és jajgatást hallván, oda szaladt, de az ott talált nagy füst miatt magát tájékozni nem tudván, visszazsalad szobájába és gyertyát gyújtva, kis leányával megjelent a füsttel telt szobában, hol megrendítő jelenet tárult szeméi elé. Anyósa, özv. Potyó Györgyné és sógora, Potyó Eduárd, egymás közelében, a földön fekvé, ruháik lángban és ők is a felismerhetlenségig égési sebekről eltorzítva, de még életben találtattak. A behívott cselédség és szomszédok az égő ruhát eloltották ugyan, de özv. Potyó Györgyné — gyónás után — éjjeli 3 órákor kimult, Eduárd pedig haldoklik. — Potyó Sándort a szerencsétlenség annyira lesújtotta, hogy azóta önkivületi állapotban van s életben maradáshoz reményt nem nyujtanak.

Medve. Két hét alatt a harmadik medvét mutogatják Szebenben. 4 én is mutogattak egy hatalmas maczkót, melyet egy tizenhét éves oláh legény lőtt agyon a közeli havason, olyan puskával, a melynek a csővét sárgadrót tartotta össze, hogy szét ne menjen.

Halbőség a Fertőben. Sopronból írják egy bécsi lapnak, hogy a Fertőben most igen sok halat, különösen szép csukákat fognak. A halzsákmány az idei télen egy lábnyival emelkedett tóban oly nagy, hogy a halakat most a legolcsóbb áron adják.

Bécsben eltűnt magyar ifju. Szedlacek szolnoki lakosnak 20 éves, Hugó nevű fia, ki Bécsben a jogot hallgatta, mult hó 22-ikén lakásáról eltávozott s azóta nem tudják hol van. Atyja most Bécsbe utazott s 50 ft jutalmat tűzött ki annak, ki fiának nyomába vezet. A fiatal ember szorgalmas tanuló volt, s rendezett anyagi viszonyok között élt, úgy, hogy nem valószínű az a vélemény, mintha öngyilkos lett volna.

Megsütött tót. Állati kegyetlenséggel gyilkoltak meg egy fiatal tót legényt Felső-Prezákón a mult héten. Az eset a következő: A legény Tótfaluba érkezett, hogy az ott folyó útépitésnél keresethez jusson; de mivel igazolványa nem volt, Felső-Prezákára toloncozták. A legény elment a számára kijelölt házba, melynek gazdája akkor távol volt, és a pajta elé lefeküdve elaludt. Később, mikor a gazda hazajött, felkeltette a jövevényt és bevitte a házba, hol társaival izzásig hevített vasakkal addig sütötték és kintozták, míg a szerencsétlen meghalt; végül pedig a hullát ketté szakították. A tett oka eddig ismeretlen. A tetteseket már elfogták.

Egy fiatal leány öngyilkossága. Merkovits Szilárd nagy-kikindai földbirtokos leánya, Kirits Danzia mult hó 22-én gyufaoldattal megmérgezte magát. A szerencsétlen fiatal leány egy heti szenvedés után, február utolsó napján halt meg. Öngyilkosságának oka állítólag reménytelen szerelem volt. Holttestét Mokrinban lakó szüleihez szállították eltemetés végett.

Megsütött gyermek. Scheffbeck Borbála bécsi napszámosnő harmadfél éves kis leányának valami baja támadt. Az anya legthatasosabb szernek tartotta a betegség ellen, ha gyermekét egy, izzó szénével felt serpenyő fölött pároltatja. A betegség meg is szűnt, de vele együtt a szegény kicsinek életműködése is. A szomszédok azzal gyanúsítják a napszámosnét, hogy gyermekét szándékosan sütötte meg, mi annál valószínűbb, mert tavaly egyszer már büntetve volt a gyermekével való durva bánásmód miatt.

Miss Pastrana, mint pinczernő. Egy innsbrucki kávéházban néhány nap óta egy heilbronni születésű, 26 éves pinczernő szolgál föl, ki a vendégeket teljes szakállal által csodíti a helységbe. A kisasszony jól megtermett hölgy fériféjjel. Városról városra utazik s néhány napra szerződik egy-egy kávéház tulajdonossal, természetesen megfelelő díjért.

Csillagok járása. Márczius hónap bővelkedni fog a különböző csillagászati tüneményekben. Első sorban már legközelebbi napokban látható lesz az égen az Enke-üstökös. 16-án napfogyatkozás lesz, melyet azonban mi európaiak nem fogunk látni. 30-án a holdban fog beállani nálunk is látható részleges fogyatkozás. A holdban, szemben a mult hóval, melyben csak három holdváltozás volt, most öt változás fog előfordulni. Holdtölte 1-én 5 óra 16 perczkor reggel; utolsó negyed 8-án 8 óra 10 perczkor este; ujhold 16-án 6 óra 53 perczkor este; első negyed 23-án 6 óra 49 perczkor este s ismét holdtölte 30-án 5 óra 56 perczkor este. Hold földtávolban van 9-én este 10 órákor s földközelpontban 23-án este 10 órákor. Bolygók járása a következő: A hó kezdetén este 9 órákor Jupiter délnyugatra 43 fok magasságban áll a láthatár fölött s Szaturnus délnyugatra 53 foknyi magasságban. A hó vége felé Jupiter délkeletre 53 fok magasságban s Szaturnus nyugatra 37 fok magasságban látható. Mercur 5-én csak fél órával előbb kel a napnál, azért nem is vehető észre az egész hónapon át, 27-án délelőtt 10 órákor napközelpontban van s 23-án este 8 órákor emelkedő pályacsomagában. A nap 20-án délelőtt 11 óra 41 perczkor lép a kos jegyébe s ekkor veszi kezdetét a csillagászati tavasz. A közönséges életben 19-től szokás a tavaszt számítani.

